

Cota de 0,5% - motiv de neînțelegeri legislative între CSC și investitori

(Interviu cu Ovidiu Iliescu, directorul general al Casei Sociale a Constructorilor)

Reporter: În primul rând, care este rolul Casei Sociale a Constructorilor?

Ovidiu Iliescu: Casa Socială a Constructorilor (CSC) a fost înființată și își desfășoară activitatea în baza unei legi organice a statului român, Legea nr. 215/1997, asigurând o protecție socială reală salariaților din sectoarele de construcții și materiale de construcții, în perioada timpului nefavorabil.

Organizația noastră a luat ființă prin efortul comun al partenerilor sociali din construcții (patronate - sindicate reprezentative), care, împreună cu ministerele semnatare ale notei de fundamentare a proiectului de lege privind CSC (Ministerul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și cu avizul Ministerului Justiției), au promovat (iar Parlamentul României a aprobat) Legea nr. 215/1997 privind Casa Socială a Constructorilor, încercând, astfel, să rezolve numeroasele probleme și conflicte sociale existente în activitatea de construcții și de producere a materialelor de construcții, *"legea introducând sisteme noi, specifice economiei de piață, în sensul că resursele financiare vor fi administrate de comisii paritare formate între patroni și sindicate"*.

Casa Socială a Constructorilor este, din anul 2007, membră a Asociației Europene a Instituțiilor Paritare de Protecție Socială (AEIP), colaborând cu instituții paritare similare din Uniunea Europeană, cum ar fi Cassa Edile Italia, cea mai apropiată ca structură și funcționare de CSC (alte exemple de case regionale din Italia avem la Roma, Milano, Venezia, Padova, Torino etc.). Entități similare străine sunt FSE - FBZ - Fond de securite d'existence des ouvriers de la construction Belgia, Soka - Bau Germania, Fundacion

Laboral de la Construcción Spania etc.

Reporter: În ce constă, concret, protecția socială acordată prin CSC?

Ovidiu Iliescu: Protecția socială constă în plata unei indemnizații reprezentând 75% din salariul de bază brut și achitarea contribuțiilor specifice salariului către bugetele statului.

În cei 19 ani de funcționare, orga-

nizația noastră a acordat protecției sociale unui număr de 463.430 de salariați din sectoarele de activitate construcții și producerea materialelor de construcții, eliminând conflictele sociale, protejând și stabilizând forța de muncă calificată și formațiile de lucru din cele două sectoare de activitate, asigurând continuitatea lucrărilor după perioada de iarnă cu aceiași salariați, constituindu-se în "roata de rezerve"

vă" a societăților de construcții în toți acești ani, inclusiv în perioada crizei economico-financiare, fiind, în același timp, un contribuabil important la bugetul de stat și la bugetul asigurărilor sociale și la fondurile speciale.

Reporter: Care sunt principalele surse de finanțare ale Fondului de Protecție Socială gestionat de CSC?

Ovidiu Iliescu: Principalele surse de finanțare pentru protecția so-

cială, stabilite prin legea Casei Sociale a Constructorilor se împart în două categorii:

- Prima sursă de finanțare constă din contribuțiile membrilor CSC, respectiv a salariaților (1% din salariul de bază brut) și a societății (1,5% din valoarea producției de construcții/montaj realizate și încasate, deductibilă fiscal) conform art. 16, alin. 1, lit. a) și b) din Legea nr. 215/1997;

- A doua sursă de finanțare a protecției sociale definită de legea mai sus menționată o reprezintă, conform art. 16, alin. (1) lit. c), "prelevarea unei cote în cuantum de 0,5% din valoarea devizului de construcții cu corespondent în devizul general al lucrării", cu caracter imperativ dat de art. 16 alin (2), care precizează că "sumele de bani prevăzute la alin. (1) se datorează de la data intrării în vigoare a prezentei legi".

După apariția Legii nr. 215/1997, începând cu anul 1998 (iarna 1998-1999), CSC a început să funcționeze efectiv și să acorde protecție socială salariaților din sectoarele de construcții și de producere a materialelor de construcții, constituind fondurile necesare în condițiile legii.

În anul 1998, a fost emisă HG nr. 600/1998, care introduce în Devizul General, reglementat prin HG 376/1994, cota de 0,5% aferentă CSC, la capitolul 5.2 Comisioane, cote, taxe etc., în concordanță cu prevederile Legii nr. 215/1997.

Această prevedere înseamnă, de fapt, că, orice titular al unei autorizații de construire, unde Devizul General este piesă scrisă obligatorie, în calitate de beneficiar de investiții (investitor sau proprietar), indiferent de sursa de finanțare și de forma de proprietate, trebuie să preleveze și să vireze către CSC, pe măsura execuției lucrărilor, cota de 0,5% aferentă.

Începând cu HG nr. 600/1998 și continuând cu toate celelalte hotărâri de guvern apărute ulterior cu referire la Devizul General al investiției, până la ultima hotărâre de guvern, respectiv HG nr. 907/2016 care prevede la capitolul

Ovidiu Iliescu: "Membri ai CSC pot fi numai societăți de construcții și de producție a materialelor de construcții, așa cum prevede codul CAEN și anexele 1 și 2 la Statutul CSC".

(continuare în pagina 22)

Ovidiu Iliescu: "În cei 19 ani de funcționare, organizația noastră a acordat protecției sociale unui număr de 463.430 de salariați din sectoarele de activitate construcții și producerea materialelor de construcții, eliminând conflictele sociale, protejând și stabilizând forța de muncă calificată și formațiile de lucru din cele două sectoare de activitate, asigurând continuitatea lucrărilor după perioada de iarnă cu aceiași salariați, constituindu-se în «roata de rezervă» a societăților de construcții în toți acești ani, inclusiv în perioada crizei economico-financiare, fiind, în același timp, un contribuabil important la bugetul de stat și la bugetul asigurărilor sociale și la fondurile speciale".

urmăre din pagina 21

5.2.4. cota aferentă Casei Sociale a Constructorilor, în aplicarea prevederilor Legii privind Casa Socială a Constructorilor, cota de 0,5% a fost menținută în concordanță cu prevederile Legii nr. 215/1997, în vigoare la această dată.

HG nr. 907/2016, art. 2, lit. h) prevede că beneficiarul investiției este entitatea publică, persoana juridică sau fizică ce are un drept de execuție a lucrărilor de construcții potrivit prevederilor Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Aș dori să menționez aici faptul că, de cele mai multe ori, beneficiarii de investiții care încearcă să se sustragă de la plata cotei de 0,5%, invocă neapartenența la organizația noastră, făcând abstracție că Legea CSC se referă la obligația achitării cotei de 0,5% din valoarea devizului de construcții cu corespondent în devizul general de către beneficiarii de investiții, titulari ai unei autorizații de construire care are la baza obținerii ei, printre documentele obligatorii, și devizul general al lucrării, unde, conform legisla-

ției, începând cu HG nr. 600/1998 și până la HG nr. 907/2016 (în vigoare) se include în devizul general, cota aferentă CSC.

Reporter: Beneficiarii de investiții mai invocă și alte motive pentru a se sustrage de la plata cotei de 0,5%?

Ovidiu Iliescu: Trebuie să vă spun de la bun început că majoritatea covârșitoare a beneficiarilor de investiții din fonduri publice, proprii sau asimilate, din fonduri europene (POS, POR, fonduri de coeziune etc.) își achită obligația de plată a cotei de 0,5% către CSC, cei care crează probleme fiind o parte din investitorii privați, spre surprinderea noastră mulți din țări care au organizații similare cu CSC și care, în țara de origine, respectă legislația statului respectiv.

De asemenea, și alți investitori privați, dezvoltatori români, caută diverse motive ca să nu achite cota de 0,5%, cotă obligatorie stabilită de o lege organică și de numeroase alte acte normative complementare.

Printre cele mai frecvente "motive" invocate pentru a se sustrage de la plata cotei de 0,5% sunt:

1. Faptul că Precizările comune nr. 5122/NN/1384/178/1999 ale Mi-

nisterului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului, Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Ministerului Transportului modifică și/sau completează prevederile Legii nr. 215/1997, Precizările fiind un act legislativ inferior legii Casei Sociale a Constructorilor.

Precizările comune emise în anul 1999 sunt chiar precizări și nu modifică nici un act normativ anterior, ci lămuresc cine prelevează (datorează) cota de 0,5% conform legii nr. 215/1997, respectiv titularul investiției, care obține o autorizație de construire, adică investitorul sau proprietarul indiferent de sursa de finanțare și forma de proprietate, făcând legătura și lămurind conținutul art. alin. 1, lit. c) din Legea nr. 215/1997 pentru cei care nu înțeleg sau se fac că nu înțeleg, cu rea voință, legătura dintre beneficiarul investiției - persoana juridică, autorizația de construire și devizul general cu cap. 5.2.4. (H.G. nr. 907/2016) și plata obligațiilor ce-i revin beneficiarului investiției conform actelor normative în vigoare.

2. Faptul că cei care realizează execuția investiției nu sunt membri ai CSC.

Plata cotei de 0,5% de către un beneficiar de investiții, indiferent de

sursa de finanțare și de forma de proprietate, este generată de existența unei autorizații de construire și de prevederile Legii nr. 215/1997. Ea nu este condiționată de apartenența constructorului la CSC, deoarece legiuitorul nu a dorit să creeze o discriminare de natura împiedicării unui constructor, care este membru al CSC, de a putea participa la adjudecarea unor lucrări unde participă și firme care nu sunt membre ale CSC, opțiunea de a primi lucrarea putând fi, în majoritatea cazurilor, favorabilă firmei care nu este membră a CSC. Discriminarea este clară, din punct de vedere al costurilor, pentru beneficiarul lucrării, iar legiuitorul nu a dorit așa ceva. Ca urmare, legea se referă strict la obligația de plată a beneficiarilor de investiții, fără legătură cu executanții (sau apartenența lor la CSC).

3. Faptul că, prin abogarea controverstatului art. 30¹ din legea nr. 50/1991, nu ar mai exista cadrul legal de plată a cotei de 0,5%.

Referitor la art. 30¹ din legea nr. 50/1991 (abrogat), CSC a câștigat două procese pe acest subiect, cu Primăriile municipiilor Cluj-Napoca și Slobozia, iar Curtea de Conturi a României a confirmat faptul că art. 30¹ nu este relevant. Ca urmare, te-

meiul juridic al prelevării/plății cotei de 0,5% a fost și a rămas tot timpul Legea nr. 215/1997, așa cum reiese și din Hotărârea Civilă nr. 330/2017 a Curții de Apel București, pronunțată în Dosarul nr. 12214/3/2015, unde, la paginile 5-8, instanța a făcut o analiză extrem de pertinentă a cadrului legal care reglementează plata cotei de 0,5% (a se vedea cadrul legal pe site-ul CSC).

(n.r. art. 30, indice 1 din Legea 50/1991 prevedea: "Investitorii sau proprietarii au obligația de a vira Casei Sociale a Constructorilor o cotă în cuantum de 0,5% din valoarea devizului de construcții, cu corespondent în devizul general al obiectivului de investiții sau al lucrării de intervenții, după caz, întocmit în conformitate cu prevederile legale în vigoare, în toate situațiile în care se solicită emiterea autorizației de construire, indiferent de sursa de finanțare și de forma de proprietate asupra imobile-

lor - teren și/sau construcții -, cu excepția lucrărilor la construcțiile de locuințe individuale care nu se realizează de către dezvoltatori imobiliari". Acesta a fost abrogat).

4. Faptul că, prin introducerea în Legea 50/1991 a art. 47¹, se consideră abrogate expres în mod indirect toate prevederile contrare (decurgând din abrogarea art. 30¹ din OUG 214/2008 care modifica legea nr. 50/1991).

La fel ca la punctul 3, răspunsul la această falsă afirmație, de care doresc să se folosească unii investitori pentru a se sustrage de la plata cotei de 0,5%, a fost foarte bine conturat de documentele sus menționate, care se găsesc pentru consultare pe site-ul CSC, la secțiunea Cadrul Legal.

Mai mult decât atât, după apariția Legii nr. 61/2009 care a abrogat art. 30¹ din OUG 214/2008, au apărut o serie de alte acte normative. Conform OUG nr. 18/2009 privind

creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, (art.33) și OUG nr. 69/2010 privind reabilitarea termică a clădirilor de locuit cu finanțare prin credite bancare cu garanție guvernamentală (art.18), „prin exceptare de la prevederile legale în vigoare”, lucrările de intervenție prevăzute în textul acestora sunt scutite de la virarea cotei de 0,5% către CSC.

De asemenea, Legea nr. 153/2011 privind măsuri de creștere a calității arhitectural-ambientale a clădirilor prevede, la art. 35 (1), că, pentru lucrările de intervenție prevăzute în prezenta lege, prin derogare de la prevederile legale în vigoare, deținătorii notificați beneficiază de următoarele facilități: scutirea de la virarea cotei de 0,7% și a cotei de 0,1%, după caz, către Inspectoratul de Stat în Construcții, precum și a cotei de 0,5% către Casa Sociala a Constructorului, din cheltuielile cu lucrările de intervenție.

Toate aceste acte normative în vigoare, precum și legislația specifică derulării investițiilor finanțate din fonduri europene, care include în categoria cheltuielilor eligibile și cota de 0,5% datorată CSC, nu fac decât să confirme, o dată în plus, existența unui cadru legislativ în vigoare, având la bază prevederile Legii nr. 215/1997 art. 16, alin. 1, lit. c) și alin. 2, care trebuie să asigure, așa cum legiuitorul a stabilit, una din sursele de finanțare a protecției sociale a salariaților din construcții și materiale de construcții pe perioada timpului nefavorabil.

Reporter: În acest context, cum comentați faptul că unii beneficiari de investiții, mai ales privați, încearcă să se sustragă de la plata cotei de 0,5% și care sunt consecințele ce decurg din această situație?

Ovidiu Iliescu: Este evident faptul că aici este vorba de costuri pe

(continuare în pagina 24)

Ovidiu Iliescu: "Unii investitori privați, dezvoltatori români, caută diverse motive ca să nu achite cota de 0,5%, cotă obligatorie stabilită de o lege organică și de numeroase alte acte normative complementare".

urmare din pagina 23

care toți beneficiarii de investiții trebuie să și le asume conform prevederilor unei legi organice a statului român. Tendința unora este de a căuta o formă prin care să evite aceste costuri, respectiv plata cotei de 0,5% către CSC, uitând că este vorba de o lege și că, indiferent că CSC este administrată în sistem privat de patronatele și sindicatele reprezentative din construcții, sistemul de protecție socială prin CSC a fost stabilit de legiuitor, care a pus la dispoziția organizației noastre, prin lege, instrumentele de constituire și gestionare a Fondului de Protecție Socială, incluzând, printre altele, ca sursă de finanțare, prelevarea cotei de 0,5% din valoarea lucrărilor de construcții-montaj (C+M) realizate în baza unei autorizații de construire.

Reporter: Care sunt repercusiunile neplății acestei taxe?

Ovidiu Iliescu: Ceea ce trebuie arătat este faptul că, prin neplata cotei de 0,5% de către unii beneficiari de investiții, se încalcă preve-

derile unei legi a statului român, este împiedicată organizația noastră să-și exercite obiectul de activitate definit de Legea nr. 215/1997, respectiv protecția unei categorii defavorizate de salariați, nu pot adera la CSC o serie de societăți de construcții care execută lucrări pentru beneficiari de investiții care nu achită cota de 0,5%, împiedicând, astfel, sute, mii de salariați să beneficieze de o protecție socială reală.

De asemenea, neplata cotei duce la creșterea numărului salariaților ce pot fi trimiși în somaj pe perioada timpului nefavorabil, cu consecințe directe asupra Fondului de Somaj, dar și asupra bugetului de stat și bugetului asigurărilor sociale și fondurilor speciale care sunt lipsite de contribuții importante prin neplata cotei de 0,5% și netrimiteră în protecție socială a unui număr semnificativ de salariați.

Cu toate acestea, având în vedere și câștigarea de către CSC a două procese pe speța cadrului legal de plată a cotei de 0,5%, avem încredere în puterea legii și a discer-

namântului factorilor de decizie ale acelor entități care încă nu achită cota legală de 0,5%, sperând în rezolvarea pe cale amiabilă a unor neînțelegeri legislative, dar și în sprijinul pe care organele abilitate ale statului îl pot oferi organizației noastre.

Reporter: Cine poate fi membru al CSC?

Ovidiu Iliescu: Membri ai CSC pot fi numai societăți de construcții și de producție a materialelor de construcții, așa cum prevede codul CAEN și anexele 1 și 2 la Statutul CSC. Beneficiarii de investiții, persoane juridice, titulari ai autorizației de construire, nu trebuie și nu pot să fie membri ai CSC decât dacă execută și lucrări de construcții și dacă dețin codul specific CAEN pentru aceste activități, desfășurate la nivelul persoanei juridice respective.

Reporter: Care sunt proiectele

CSC ?

Ovidiu Iliescu: Atragerea de noi membri și fidelizarea celor actuali este unul din obiectivele noastre permanente în dezvoltarea organizației.

De asemenea, avem în vedere atragerea de fonduri europene pentru dezvoltarea teritorială a CSC, pentru dezvoltarea organizațională și pentru pregătirea unor modificări la Legea nr. 215/1997, a cărei modernizare se impune după 19 ani de funcționare, prin întărirea și lărgirea cadrului ei de aplicare, prin adaptarea la cerințele și atingerea unui stadiu de dezvoltare superior, la nivelul organizațiilor similare din UE și, nu însă ca un ultim obiectiv, crearea unui sistem de pensii ocupaționale pentru salariații din construcții.

Reporter: Mulțumesc!

Motivarea sentinței din cazul deschis împotriva CSC de autoritățile din Slobozia

Unul din procesele din justiție în care CSC a avut câștig de cauză legat de colectarea cotei de 0,5% este cel în care Unitatea Administrativ Teritorială a Municipiului Slobozia a chemat Casa Socială a Constructorilor în instanță solicitând returnarea sumelor achitate după abrogarea articolului 30, alin. 1, din OUG 214/2008.

Printre altele, motivarea instanței subliniază: "Legiuitorul a prevăzut măsurile pe care Casa Socială a Constructorilor le poate lua în sensul scopului reglementat prin dispozițiile art. 3 din Legea

nr. 215/1997, dispunând, prin art. 12, faptul că «salariații cu contract individual de muncă din activitatea de construcții și de producere a materialelor de construcții beneficiază pe perioada întreruperii activității de o indemnizație reprezentând o sumă impozabilă, al cărei cuantum lunar este egal cu 75% din media pe ultimele 3 luni a salariului de bază brut».

Raportat la scopul înființării Casei Sociale a Constructorilor și la măsurile strict reglementate de către legiuitor pe care apelanta le poate aduce la îndeplinire, legiuitorul a stabilit prin dispozițiile art. 16 din Legea nr. 215/1997 și modalitățile de constituire a fondului, subliniind încă odată faptul că fondul Casei Sociale a Constructorilor este exclusiv destinat aducerii la îndeplinire a măsurii sociale de asigurare a unei indemnizații în cuantum de 75% din media pe ultimele 3 luni a salariului de bază brut.

În acest sens, dispozițiile art. 16 art. (1) din Legea nr. 215/1997 dispun dincolo de orice echivoc faptul că «fondul necesar pentru plata indemnizației prevăzute la art. 12 alin. (1) se constituie [...]», la litera C), din textul de lege anterior citat menționându-se ca sursă a constituirii fondului și prelevarea cotei de 0,5% din valoarea devizului de construcții.

Adoptarea unei soluții contrare, de natură să nege obligația de a achita cota de 0,5% - în temeiul dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 215/1997, ar echivala cu o încălcare a voinței

legiuitorului de constituire și funcționare a unei organizații independente care să asigure protecția socială a salariaților din sectorul construcții.

Adoptarea unei atare soluții contrare, de natură să nege obligația de a achita cota de 0,5%, ar conduce, practic, la imposibilitatea constituirii fondului necesar implementării măsurilor sociale expres reglementate de legiuitor prin dispozițiile art. 12 din Legea nr. 215/1997.

Temeiul obligației de a plăti cota de 0,5% izvorăște din dispozițiile art. 16 ale Legii nr. 215/1997 și nicidecum din dispozițiile Legii nr. 50/1991. Oricum nu se poate aprecia că prin dispozițiile Legii nr. 50/1991, lege generală ce reglementează o cu totul altă materie decât dispozițiile actului normativ de înființare a Casei Sociale a Constructorilor, s-ar putea realiza o abrogare implicită a dispozițiilor unei legi speciale, astfel cum este Legea nr. 215/1997.

Temeiul obligației de plată a cotei de 0,5% îl reprezintă și a fost reprezentat întotdeauna de către dispozițiile art. 16 din Legea nr. 215/1997, act normativ prin care a fost înființată Casa Socială a Constructorilor.

Cele anterior menționate sunt clarificate chiar prin Precizarea nr. 5122/1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 337 din 15 iulie 1999, potrivit căreia plata cotei de 0,5% din valoarea devizului de construcții, cu corespondent în devizul general al lucrării, revine în sarcina investitorilor

sau proprietarilor, indiferent de sursa de finanțare și de forma de proprietate. (...)

Cele anterior menționate sunt confirmate chiar și prin modalitatea în care legiuitorul s-a raportat la dispozițiile art. 16 din Legea nr. 215/1997 cu ocazia reglementării altor acte normative, atât anterior, cât și ulterior modificărilor operate din perioada 2008 - 2009 asupra Legii nr. 50/1991, legiuitorul în repetate rânduri făcând trimitere în alte acte normative la obligația de plată a cotei de 0,5% astfel cum aceasta a fost instituită prin dispozițiile Legii nr. 215/1997. (...)

În condițiile în care, ulterior modificărilor legislative operate în perioada 2008 - 2009 asupra Legii nr. 50/1991, sunt cel puțin 8 (opt) alte acte normative care în continuare fac referire la obligația de plată sau exceptarea de la plata cotei de 0,5%, astfel cum aceasta a fost reglementată prin dispozițiile Legii nr. 215/1997, în mod evident nu se poate susține faptul că, urmare modificărilor legislative asupra Legii nr. 50/1991 din perioada 2008 - 2009, această cotă ar fi fost abrogată. (...)

Prin urmare, față de toate cele expuse anterior, rezultă dincolo de orice dubiu faptul că temeiul legal al obligației de a achita cota de 0,5% este reprezentat de dispozițiile Legii nr. 215/1997, dispoziții ce, de la data intrării în vigoare și până în prezent, nu au suferit nicio modificare, completare sau abrogare".